

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Avgvstini Barbosæ I. V. D. Lvsitani, Protonotarii, Et
Ivdicis Apostolici designati pro Tribunali Nunciaturæ
Hispaniæ, ac insignis Ecclesiæ Vimaransensis Thesaurarij
Maioris, Collectanea Doctorvm, Qui ...**

Barbosa, Agostinho

Venetiis, 1643

7. Quomodo vagi homines admittantur ad matrimonium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14108

Contra Andr. Antiq. Neapolitanarum confit. glossatore in confit. Capitalium, qui suo consilio Hispaniarum olim Regem raptorem, qui raptam duxerat, ad mortem condemnasse refert, sequitur Marth. de Afflict. in confit. si quis rapere quæst. 6. Carrer. in pract. crimin. §. circa tertium numero 14. Afflict. super confit. part. 1. rub. 19. numero 15. latè Franc. Molin. de ritu nups. libro 1. comp. 10. numero 40. cum multis seqq. existimantes raptorem pena mortis puniendum, quamvis raptam in vxorem ducat.

§ Ac omnes illi consilium, &c.] Vide Sanchez d. lib. 7. disp. 13. num. 3. & 4. Bonacin. d. puncto 18. num. 9. vers. prima, Farin. d. quæst. 145. num. 21. & 37. vbi resoluit quod raptui opem ferentes, scienter tamen & dolose, capitali supplicio subijciuntur, licet quoad alias penas, & præsertim amissionem bonorum tantummodo; qui in actu rapinæ auxilium præstiterunt, non autem alij, illas incurrant.

12. § Sint ipso iure excommunicati, &c.] Vide Farinac. d. quæst. 145. num. 21. Sanch. d. lib. 7. disp. 13. in princip. vbi dicit huiusmodi excommunicationem non esse de referuatis Pontifici, Bonacina d. puncto 18. numero 9. in fine, qui idem asserit, Gaspar Hurtado d. disputatione 23. diffie. 3. numero 15. vbi addit statim absque alia declaratione excommunicatos manere, etiam si postea ducant raptam,

Valer. Reginald. d. lib. 2. num. 31. vers. de excommunicatione, vbi dicit illam esse late sententiæ, & nemini referuatam Machado en el perfecto Confessor, lib. 1. part. 5. tract. 4. docum. 4. num. 3.

13. § Ac perpetuè infames, &c.] Pœnam infamiae, & incapacitatis ad dignitates, ac obligationem dotandi raptam, siue eam ducant, siue non, & priuationem gradus clericalis, quando raptor, aut fautor est clericus, non incurrit ante sententiam iudicis, tenent Nauarr. in extrauag. Gregory X III. de datis pro iustitia, vel gratia, notab. 31. num. 44. Molin. de iustit. tract. 2. disp. 96. vers. quoad attinet ad penam. Sanch. d. disp. 13. num. 1. post princip. Aegid. de Coninck d. tom. 2. disp. 3. 1. dub. 4. num. 48. Gaspar Hurtado d. disp. 23. diffie. 3. num. 15. prop. fin.

14. § Teneatur prætere raptor, &c.] Raptorem siue matrimonium contrahat, siue non, teneri ad decenter dotandam raptam arbitrio iudicis, asserit Henric. dicit. cap. 14. §. 5. Farin. dicit quæstione 145. numero 57. Bonacin. dicit. puncto 18. numero 10. vers. secunda, Sanchez dicit. disputatione 13. numero 3. & 4. vbi numero 1. vers. teneri raptorem, resoluit quod in sententia iudicis constituentis hanc dotem, attendenda maxime est raptoris, & raptæ qualitas personarum, Valer. Reginald. d. num. 31. vers. de dotatione, vbi ait quod requiritur sententia iudicis, vt eam teneatur dotare.

Quomodo vagi homines admittantur ad matrimonium.

C A P V T VII.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Vagabundi qui dicantur.
- 3 Peregrinorum matrimoniū non est nullum ob omissionem illorum, quæ descripta sunt in hoc decreto.

- 4 Parochus, qui vagos non præmissa debita diligentia, & licentia Ordinarij, matrimonio conuenerit, peccat mortaliter, matrimonium tamen valet.

Multi sunt, qui vagantur, & incertas habent sedes, & vt improbi sunt ingenij, prima vxore relicta, aliam & plerumque plures, illa viuente, diuersis in locis ducunt, cui morbo cupiens sancta Synodus occurrere, omnes ad quos spectat, paternè monet, ne hoc genus hominum vagantium ad matrimonium faciliè recipiant, & magistratus etiam seculares hortatur, vt eos seuerè coërceant. Parochis autem præcipit, ne illorum matrimonijs interfint, & nisi prius diligentem inquisitionem fecerint, & re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.

1. Vide Perez l. 1. in princ. tit. 14. libro 8. ordin. Henric. in sum. lib. 1. cap. 3. §. 3. Fr. Emman. in sum. tom. 2. c. 219. num. 3. Petr. de Ledesma etiam in sum. p. 1. de Sacram. vbi de sacram. matrim. c. 7. concl. 4. dub. 3. Zerol. in praxi Episcopi p. 1. verb. matrimonium vers. 6. & p. 2. verb. Parochus, pag. mihi 81. Sanch. de matrimo. lib. 3. disp. 25. num. 8. cum multis seqq. Gutier. in simili tract. c. 65. Bonacin. eod. tract. q. 2. puncto 8. nu. 6. Basil. Pont. etiam eodem tract. lib. 5. cap. 14. Cened. pract. & canon. quæst. lib. 1. q. 39. num. 66. cum seqq. Aegid. de Coninck de Sacrament. & censuris tom. 2. disput. 27. num. 20. Rebello de obligat. instit. p. 2. lib. 2. q. 8. nu. 3. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. li. 31. n. 239. metipsum de officio & potest. Episcopi p. 2. alleg. 32. n. 72. & de officio & potest. Parochi cap. 21. n. 89.

2. Multi sunt qui vagantur, & incertas, &c.] Vagabundos illos proprie dici, qui nullum certum domicilium habent, vel qui pristinum domicilium omnino deserentes amiserunt, & iter agunt, aut nauigant animo acquirendi nouum, tenet Henric. d. §. 3. Aegid. de Coninck de Sacrament. tom. 1. q. 8. num. 6. & tom. 2. q. 27. num. 20. Cened. d. q. 30. num. 69. & 70. Sanch. d. disp. 25. n. 1. vbi num. 8. vers. intellige, dicit hoc decretum loqui de ijs, qui vagantur, & incertas habent sedes, D. Barbosa in l. heres absens §. proinde in art. de foro delicti nu. 14. & seq. ff. de iudic. Vgolin. de officio Episcopi cap. 39. §. 3. num. 1. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 1. num. 64. Gutier. d. cap. 65. num. 9. Ego ipse d. alleg. 32. num. 75.

Et procedere, quamvis vnus contrahentium sit natus, & incola, ac propriam habeat sedem, subditusque sit Parochi, affirmant Cened. d. q. 30. num. 68. vers. circa

hanc, Gutier. d. c. 65. num. 8. Basil. Pont. de impedim. matrim. c. 26. §. 5. vers. alienigena. Sel. in selectis canon. c. 45. num. 10. vbi subdit quod vagus ducens vxorem in aliquo loco vbi est verè domicilium mulieris, potest contrahere in alio loco vbi voluerit, cum omnes possint esse Parochi vagi, quamvis addit Parochus mulieris, quia tunc est etiam verè Parochus vagi alius in alio loco vbi reperitur vagus, & refert decisum sub die 28. Augusti 1621.

Et habere locum etiam in illis, qui alibi habentes domicilium habitant ac contrahunt in loco vbi ignou sunt, resoluit Aegid. de Coninck d. disput. 27. numer. 20. vers. nota secundò, vbi in vers. nota tertio, dicit hoc decretum esse intelligendum de ijs, qui communiter dicuntur vagi, non autem de ijs, qui domicilium transferunt, nouque sunt in illis locis, de quo etiam Gutier. dicit cap. 65. num. 9. Sel. d. cap. 45. num. 11. vbi attestatur decisum sub die 21. Martij 1602. Vnde Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. part. 4. resolut. 324. resoluit bannitum quoad hunc effectum non dici vagabundum, refero Ego ipse dicit cap. 21. num. 89. in fine.

Et denique procedere in ijs, qui ne coram proprio Parocho contrahant alio fecedunt non habitatur, nec manant, resoluit Sanch. d. disp. 23. n. 13. & 14. & disp. 25. nu. 11. in fine, Gutier. d. c. 65. nu. 11. Bonacin. d. puncto 8. nu. 4. Ego ipse d. alleg. 32. num. 77. & d. c. 21. num. 89. in fine.

Magistratus etiam seculares hortatur, &c.] Refert etiam ad vagabundos, qui prima vxore relicta plerumque plures illa viuente ducunt, existimant Sel. 45. num. 12. vbi testatur, sic decisum sub die 11. Ianuarij, 1620. & affirmat quod

quod si laici praevenirent in captura huiusmodi capientium plures uxores, officium S. Inquisitionis solet recipere de manu dictorum laicorum istos reos, & interrogati quid sentiant de fide, si catholice circa hoc respondeant, remittuntur puniendi ab eisdem laicis.

3. Nisi prius diligentem inquisitionem, &c.] Peregrinorum matrimonium non esse nullum ob omissionem illorum, quae descripta sunt in hoc decreto, refert decifum Sel. d. cap. 45. num. 14.
4. Parochum, qui vagos non praemissa debita diligentia, & licentia Ordinarij, matrimonio contunxerit, pec-

care mortaliter; matrimonium tamen valere, resoluunt Veracruz in appendice ad questionem quomodo qui vagantur admittendi sine ad matrim. vers. quamvis sic fiat, Henr. dicit. cap. 3. §. 3. Sanch. dicit disput. 2. §. num. 16. & 17. Gened. d. q. 3. num. 68. in princip. Gutier. d. cap. 6. §. num. 15. & 67. num. 3. Basil. Pont. d. S. 5. in fine, & d. tract. de matrim. lib. 5. c. 14. nu. 8. Mofes. in sum. I. theolog. moral. tract. 4. c. 6. nu. 5. Chapeauille de admistr. matrim. in necessitate. q. 14. Filluc. in quest. moralib. tract. 10. cap. 6. §. 5. num. 212. Homobon. de Bonis de exam. eccles. tract. 11. c. 10. q. 23. resol. 1. & 2. Ego ipse d. alleg. 32. num. 74. & d. c. 21. num. 89.

Concubinarj quomodo ab Ordinarijs puniendi.

C A P V T V I I I.

- 1 Doctores de materia cap. agentes.
- 2 Adulterij in crimine potest procedi ex officio.
- 3 Monitio trina distinctis temporibus facienda est concubinarj.
- 4 Episcopus potest in prima monitione poena pecunia-

- ria concubinarium punire.
- 5 Concubinatus crimen est mixti fori.
- 6 Brachium seculare si iudex secularis neget non potest ad id cogi sub poena excommunicationis.

Graue peccatum est, homines solutos concubinas habere, grauissimum vero, & in huius magni Sacramenti singularem contemptum admittum, a vxoratos quoque in hoc damnationis statu viuere, ac audere eas quandoque domi, etiam cum vxoribus, alere, & retinere. quare, vt huic tanto malo sancta Synodus opportunis remedijs prouideat: statuit huiusmodi concubinatos, tam solutos, quam vxoratos, cuiuscumque status, dignitatis, & conditionis existant, si postquam ab Ordinario, a etiam ex officio, & ter admoniti ea de re fuerint, concubinas non eiecerint, seque ab earum consuetudine non tenuerint, b excommunicatione feriendos esse: a qua non absoluantur, donec reipsa admonitioni facta paruerint. c Quod si in concubinato per annum censuris neglectis, permanerint: contra eos ab Ordinatio seuerè pro qualitate criminis procedatur. d Mulieres, e siue coniugatae, siue solutae, quae cum adulteris, seu concubinarj publicè viuunt, si ter admonitae non paruerint, f ab Ordinarijs locorum, nullo etiam reuocante, ex officio grauius pro modo culpae puniantur, & extra oppidum, vel dicessum, si id eisdem Ordinarijs videbitur, g inuocato, si opus fuerit, brachio saeculari eiciantur, h alijs, penus contra adulteros, concubinarjos inflictis, in suo robore permanentibus.

Vide Salzed. ad Bernard. in pract. c. 82. litt. A. vers. laicus vero. Baiard. ad Clar. §. fin. q. 37. num. 13. Jacob. de Graff. in aureis decif. p. 1. lib. 2. c. 76. num. 3. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Concubinarj. §. 2. Bobadil. in sua politica, lib. 2. cap. 17. num. 53. Petr. de Ledefma in sum. part. 2. tract. 27. cap. 18. conclus. 2. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decis. 377. in 1. edit. alias resol. 319. in 2. edit. Valenzuel. conf. 131. num. 20. tom. 2. Anguan. de legibus lib. 2. contr. 30. num. 9. cum seqq. & num. 24. & controu. 31. num. 31. Farin. in praxi crimin. q. 138. num. 76. cum seq. latè Cald. Pereira de manu Regia p. 2. c. 34. & cap. 56. nu. 13. cum seqq. Ioseph. Vela de potest. Episcoporum circa puniendos & inquirenda crimina p. 1. nu. 59. cum seq. Armend. in addit. ad recop. legum Nauarra. li. 5. tit. 3. l. unic. de adulter. n. 9. & 10. Thom. Valasc. alleg. iuris, tom. 1. alleg. 34. à n. 8. Sayr. in clauu Regia li. 8. c. 2. n. 9. cum seq. Vgolin. de offic. Episcop. c. 8. §. 3. n. 1. Ordin. Regia Lusit. li. 2. tit. 1. §. 13.

a. Etiam ex officio.] In crimine adulterij posse procedi ex officio, tenet Farinac. in praxi crimin. p. 5. q. 141. nu. 40.

b. Ter admoniti.] Ergo cum crimine hoc concubinatus in laicis solum ad correctionem deferatur ad iudicium Ecclesiae, & quoad illud tantum sit mixti fori, debent praecedere tres monitiones, ex quibus vera contumacia eliciatur non respicientis a peccato, quae monitiones debent esse distinctae, & separatae, Auendan. de exequend. mandat. part. 1. cap. 22. numer. 14. Gabr. Pereira de Manu Regia part. 2. cap. 34. num. 12. vers. in secunda autem parte.

Trinam monitionem tunc necessariam esse inter concubinarjos, quando in eos vult ferri sententia excommunicationis, si vero poenis pecuniarijs, vel alijs mulctari eos velit iudex, non requiri istam solemnitatem, refert decifum Armendat. in addit. ad recop. legum Nauarra. lib. 5. tit. 3. l. unica de adulter. num. 10. facta Cong. decisionem refert Gabr. Pereira d. p. 2. cap. 34. num. 12. an

finis, vers. quare, pag. 95. ibi, Ad quartum responderetur trinam monitionem tunc tantum esse necessariam, cum ad excommunicationem contra concubinarjos proceditur: quod si alijs poenis a iure communi, vel a Synodo statutis Episcopus afficere velit huiusmodi delinquentes, vtique trinam monitionem minime requirit, Hieronymus Card. Matthae. & latè me citato in hoc loco resoluit Ioseph. Vela de potestate Episcoporum circa puniendos, & inquirenda crimina part. 1. numero 64. vbi citat Nauart. consil. 8. numero 1. de offic. Ordin. & Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verb. concubinarj, afferentes iudicem Ecclesiasticum posse procedere contra concubinarjos, & concubinas alijs vijs, & alijs poenis quam quae statuuntur in hoc decreto.

Vnde posse Episcopum in prima admonitione poena pecuniaria concubinarium punire, resoluit Thom. Valasc. dicit. allegat. 34. numero 11. vbi numero 12. refert ita fuisse iudicatum Portugaliae in supremo Regij Palatii Senatu, cum hoc alteraretur inter Officialem Episcopi Portugalen. & iudicem Regie Coronae Senatus eiusdem ciuitatis. Idem tenet Gabr. Pereira d. p. 2. cap. 34. numero 16. dum ait concubinarium posse puniri poena pecuniaria ante trinam monitionem, quia Concilium solum potuit illum ordinem quoad excommunicationem ferendam pro contumacia in illo crimine, & per hoc non abstulit alias poenas contra adulteros, & concubinarjos inflictas. Ita nouissime resoluit Ioseph. Vela d. part. 1. num. 64. vbi attestatur sic etiam fuisse iudicatum eo iudice in Hispalensi, & Granatensi Senatu.

Contra Aloyf. Ricc. d. resol. 319. num. 3. vers. ijs necedit, existimantem Episcopum non posse ad impositionem poena pecuniariae procedere, nisi seruata forma procedendi contra concubinarjos inflicta in hoc decreto.

Quod si in concubinato per annum, &c.] Procedere in illis,

a Insa. seff. 25. cap. 14. de reformat. C. de Roman. sub Nic. I. in fin. Conc. Later. sub Leon. X. seff. 9. de reformat. curiz. & aliorum. vers. concubinarj.

b C. de Tolet. l. c. 17. c. is, qui 24. dist. c. Conc. Arelatenf. c. 1. c. fraternitatis: 34. dist. c. si concubinar. de sent. excom. c. 2. in fin. de cohabit. cler. & mulier.